

ASPERGERJEV SINDROM

Aspergerjev sindrom (AS) je pervazivna razvojna motnja in spada v skupino avtističnih motenj. Za te osebe so značilni primanjkljaji na področju socialne interakcije in komunikacije ter omejen izbor interesov. To se odraža v igri, domišljiji in vedenju.

Pri AS gre za socialno nespretnost ter vzorec omejenega, ponavljajočega se vedenja. Razvoj govora običajno ni upočasnen.

SPLOŠNI NASVETI, KI SO LAHKO V POMOČ OTROKOM Z AS:

- **VIZUALNA OPORA IN ORGANIZACIJA MATERIALOV, PROSTORA**
- Najprej določimo vrste vizualne opore – glede na otrokove potrebe;
- delovni material naj bo jasno označen (npr. s fotografijami, risbami, števili oz. tistim, kar učencu najbolj pomaga);
- otrok naj ima pri sebi le tiste materiale, ki jih v določenem trenutku potrebuje;
- strukturiranje okolja (Prostor organiziramo po jasno določenih namenih in vsebini).

- **URNIKI**
- Izdelamo urnike (npr. urnik celotnega razreda, individualen urnik ...);
- urniki naj bodo prilagojeni posamezniku (lahko npr. dodamo vizualne opore);
- urnik naj bo na vidnem mestu.
- **ORGANIZACIJA ČASA**
- Peščene ure, štoparice ali samo oznaka na ročni stenski uri, kje mora biti kazalec, ko konča z delom;
- dvignjen palec, ko nekaj dobro opravi;
- napisana navodila oz. pravila (bodi prijazen do drugih, sedi na stol ...);
- vedno je bolje, če učencu povemo, kaj naj naredi in ne, česa naj ne dela;
- vizualni pripomočki za iskanje pomoči;
- učenci z MAS ne vedo, kako naj prosijo za pomoč, zato jih moramo najprej neposredno naučiti, da dvignejo roko.

OBRAVNAVE IN TERAPIJE ZA OSEBE Z AS:

- TEACCH strukturirano okolje,
- metoda Dir Floortime,
- terapija ABA – pozitivna vedenjska podpora,
- PECS – (sistem komunikacije z izmenjavo slik),
- kognitivno vedenjska terapija,
- metoda modifikacije neželenega vedenja,
- v igro usmerjene terapije,
- senzorna integracija,

- socialne zgodbe,
- vizualna podpora itd.

ORGANIZACIJE, USTANOVE V SLOVENIJI, NA KATERE SE LAHKO OBRNEJO OSEBE Z AS, NJIHOVI STARŠI, SKRBNIKI IN SORODNIKI:

- Zavod–Inštitut za avtizem in sorodne motnje,
- Center za avtizem DAN,
- Društvo za pomoč otrokom z avtističnimi motnjami Školjke,
- Center Jaz, midva mi; Zavod–Center za pomoč otrokom in staršem, Žalec,
- Svetovalnica za avtizem,
- Društvo za ABA terapijo, za pomoč osebam z motnjami avtističnega spektra,
- Center PIKA,
- Zavod Modri december, društvo za pomoč odraslim osebam z motnjo avtističnega spektra – Aspergerjev sindrom,
- Združenje bodi ZDRAV,
- Društvo za spodbujanje socialne vključenosti Tudi jaz,
- Društvo za pomoč osebam z avtizmom Oko,
- Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše,
- Program Biserčki (izobraževanje za starše),
- Strokovni center VSI (OŠ Glazija, II. OŠ Žalec, CVIU Velenje, OŠ Dr. Slavka Gruma)

DOKUMENTACIJA IN ZAKONODAJA

- Zakon o celostni obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP); https://www.uradni-list.si/_pdf/2017/Ur/u2017041.pdf
- Smernice za celostno obravnavo oseb s spektroavtističnimi motnjami; http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/javno_zdravje_2013/Smernice_avtisti.pdf
- Smernice za delo v oddelkih za predšolske otroke z motnjami avtističnega spektra-MAS; http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/Smernice_pedsolski_MAS.pdf
- Kriteriji za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami; <http://www.zrss.si/pdf/Kriteriji-motenj-otrok-s-posebnimi-potrebami.pdf>
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju; http://pefprints.pef.uni-lj.si/1195/1/bela_knjiga_2011.pdf.

KNJIGE, KI OPISUJEJO TEMATIKO OSEB Z AS

- Hoopman K.: Vse mačke imajo Aspergerjev sindrom, Damodar, Kranj, 2009.
- Klemenc, A. (2012). *Kako je biti jaz*. Knjiga o fantu z Aspergerjevim sindromom. Ljubljana: DZC Janeza Levca.
- Klemenc, A., Jurišič, B. D. in Kompan Erzar, K. (2015). *Juretovo leto: Aspergerjev sindrom v sliki, zgodbi in strokovnih besedilih*. Ljubljana: Center Janeza Levca Ljubljana.
- Lesley, E. (2009). *Luka je med nami*. Damodar.
- Simsion, G. (2014). *Projekt Rosie*. Mladinska knjiga, zbirka Oddih.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

ASPERGERJEV SINDROM - AS

ZLOŽENKA Z NAPOTKI ZA POMOČ OSEBAM Z AS, STARŠEM IN STROKOVNIM DELAVCEM

Avtorica: Lucija Polenik, specialna in rehabilitacijska pedagoginja

Žalec, 2017